

ACC. N:R M. 16605: 1-3.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Thore Brogårdh, Heallaryd*
Härad: *Ö. Göinge* Berättare: *Braun, Östana*
Socken: *Knislinge* Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: *1964* Född år _____ i *Knislinge*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

*Neringen m. fl. kloka gubbar. s. 1-3.
"Tjusevi." s. 1*

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16605:/

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Min far brukade ofta tala om Neringen, som på sin tid även höll till hos de så kallade 'Tuaherarna'. Dessa trodde blint på 'tjuseri' som de sa förr om en del mystiska förehavande. När vi pojkar var små, brukade vi vara ute och springa om kvällarna och fick då många gånger se de där två gubbarna. Vi var ju liksom litet rädda för dem, där de kom gående mot kyrkogården, men samtidigt var vi förveta och ville så klart se, vad de hade för sig. Far hade även berättat en hel del om dem för oss, som t.ex. om något var på tok vid deras gård, då kallade de alltid Neringen. Neringen läste då en ramsa medan han höll upp ett 'hannakru' med fläskbitar, bitar av får och vete gudarna allt. När de kom fram till kyrkogården, gick de inte in genom grinden, utan hoppade över kyrkogårdsmuren, och där inne gick de till olika gravställen och helst då till den grav från 1700-talet, som tillhörde deras släkt. Med sig hade de en käpp med vilken de gjorde hål i graven. I detta stoppade de sedan ner något. När de så gått sin väg, passade vi på att gå dit för att undersöka vad det var. Vi fann då en slags strutar, som innehöll fläsk, bröd, ben, hästgödsel och dylikt, men även sädeskorn, fjädrar av höns och jag vet inte allt. En gång skulle min mor sätta blommor på vår gravkulle, och kan man tänka sig, då stötte hon på sådana där pappersstrutar, och de var fulla av allt möjligt skräp. Det var också skrivet med blod på det där papperet, men det kunde vi inte läsa, och man ville ju knappast röra vid det med nävarna bland all gödsel och allt annat otäckt 'mög', som låg däri.

De här båda 'Tuarna' hade ytterligare en bror, men han reste till Amerika, och det gjorde han egentligen bara för att frita sina bröder. De hade nämligen fått det rådet av någon, att de skulle ta blod från en viss människa, som kom på vägen, för att nyttja detta till 'tjuseri'. Ett par av dem gick således ut en kväll, och mycket riktigt kom det ett fruntimmer gående. De högg

3/9-65

då tag i henne, den ene gubben höll fast henne medan den andre skar henne i armen och tog blod. För det där tilltaget blev de sedan stämda inför Ö. Göinge häradsrätt, och det var då den ene brodern tog hela saken på sig och for till Amerika. På så vis gick de andra fria.

När jag blev litet äldre, var vi ungdomar ute hela nyårsaftons natt. Jag tror det var under årsskiftet 1905 och 1906. Den natten träffade vi de här 'Tuaherarna' och då var de i full färd med att gå 'ådergång'. De skulle gå till Hjärsås', Emmislövs Gryts, Kviinge och Knislinge kyrkor, ovh vi såg hur de travade åstad.

Far var i kyrkan varje söndag, men han såg aldrig någon av gubbarna där, och det var ju förklarligt efter alla deras förhävanden med de ondas makter. När 'Tuaherarnas' far var död, så lade de allt möjligt på den andra sidan Helgeå, för att fadern deras ej skulle gå igen och komma över ån till hemmet. De hade bl.a. lagt dit en flaska brännvin och snus, för med detta trodde de sig kunna stoppa gubbens ande.

Sen känner jag till en annan händelse som min far själv såg och som utspelades på 1870-talet. Det var en bonde, som hade ett 'köpebarn', ja, förr såldes ju ungarna på auktion ute på socknen, och den här lille stackarn kom till nämnda bonde på så vis.. Men nu var 'heren' sängvätare, och för detta kallade de en klok gubbe, som kom för att bota honom.

- Jaha, sa gubben, först måste ni skaffa mig en levande mus.

Det där var ju inte det lättaste i brådrasket. De andra barnen på gården satte genast i gång med sökandet, och de hittade verkligen en hel musrede under en del havrenekar. Där fick de tag på en mus, som de lämnade gubben.

- Nu ska du ta och bita av huvudet på den här musen here, sa gubben.

De andra ryste naturligtvis och undrade så klart hur det hela skulle si

ACC. N:R M. 16605:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skulle sluta. Gubben tog tag i musen och stoppade in dess huvud i munnen på pojkstackarn.

- Kläm nu till riktigt hårt. sa gubben

Pojken bet till, och då drog gubben i musen så att tarmar och allt hängde och dinglade. Strax efter den kuren var pojken så pass rädd, att han då rakt inte kunde kasta vatten, han blev väl chockad förstås, men botat blev han i alla fall efter vad jag hörde far säga. Far var ~~känslan~~ fjärdingsman i Knislinge och vederhäftig så det är inga fabler jag berättar.

+